

Општествени науки
ЧАС бр. 1

		ГЛОБАЛИЗАЦИЈА И СИРОМАШТИЈА		
	Белешка	Возраст: 17–18 претприемништво, социологија (сиромаштија и глобализација), граѓанско образование, географија (глобализација), информатика, одржлив развој, екологија. Учениците се веќе запознаени со концептите на СП и КОО		
	Професор/ обучувач/ автор	Љубица Божиќ, професорка / авторка		
	Тема	Стекнување знаење за проблемите на современиот свет, сиромаштијата и начините за излез од сиромаштија.		
	Цели и исходи	A.4.1. - Да се пресмета продуктивноста и да се објаснат компаративните предности на решението. A.4.2. - Да се користи интернетот за да се истражат различни економски системи и нивните можности, како и да се проценат ризиците поврзани со промената на економската состојба во некоја поширока област. A.4.3. - Да се препознаат позитивните и негативните ефекти од глобализацијата, да се опише концептот и видовите сиромаштија, да се идентификуваат начини да како да се избегне сиромаштија, да се препознае знаењето како економски ресурс и како неоспорен извор на економски раст.		
	Материјал	интернет, маркери, бели листови хартија		
	Времетраење	45 минути		
План на часот	Етапен опис на часот (Н – професор / У - ученици / П/У - активности)	Вештини	Времет раење (минути)	
Вовед	1. Загревање: Професорот ги прашува учениците колку знаат за влијанието на глобализацијата врз сиромаштијата. Учениците ќе ја погледнат следнава содржина: https://www.youtube.com/watch?v=K5gAeBVIYJ0	пресметување на продуктивноста и објаснување на компаративните предности на решението.	5	
Главна	Професорот:	• го опишува терминот	20	

активност Глобализација Сиромаштија	● ги поттикнува учениците да го споделат своето знаење на тема глобализација ● ги поттикнува учениците да дадат примери за тоа како живееме во глобализираното општество ● ги прашува учениците за позитивните и негативните ефекти од глобализацијата, ги мотивира да наведат примери ● ги нагласува карактеристиките на транснационалната економија ● ги поттикнува учениците да наведат примери на политички настани што имале негативно влијание врз економијата на повеќето земји во светот и притоа ја истакнува сиромаштијата како глобален проблем ● ги мотивира учениците да ги искажат своите ставови за причините за сиромаштија ● разедначува апсолутна и релативна сиромаштија ● ги охрабрува учениците да наведат примери за два вида сиромаштија ● ги потсетува учениците на поимот за нееднаквост во општеството, го поврзува слободниот пазар и ја дискутира неговата врска со нееднаквоста ● истакнува економски политики што можат да ја намалат сиромаштијата, го потенцира знаењето како важен економски ресурс за економски раст. https://www.youtube.com/watch?v=hnZPP5GGk80&list=TLPQMDQwMTIwMjBZBS82eQo0_g&index=1	глобализација како низа процеси кои придонесуваат за меѓусебна поврзаност и меѓузависност на различните делови на светот ● ги посочува процесите на глобализација во сферата на економијата, културата и политиката ● наведува примери за ефектите на глобализацијата (војни на Блискиот исток и пораст на цената на нафтата, конфликти во Украина и политичка дестабилизација во односите со Русија, пораст на цените на бензинот, информатизација на општеството - граѓански иницијативи во ЕУ - водите како човеково право) ● се согласува дека сиромаштијата е глобален проблем: глад во афричките земји, детски труд во азиските земји, бездомници во сите градови во светот ● ја разбира разликата помеѓу апсолутната и релативната сиромаштија, наведува примери ● се согласува дека слободниот пазар нужно произведува нееднаквости и ја гледа важната улога на државата во намалувањето на овие нееднаквости	10
--	---	--	-----------

		• е на ставот дека сиромаштијата може да се искорени преку политичка волја на богатите	
Завршен дел Рефлексија и само-оценување	• Се систематизираат наставните материјали • Активно учество во систематизацијата на материјалот	Јавно говорење Дискусија Проценка, визуелна презентација на концепт	10

https://www.youtube.com/watch?v=hnZPP5GGk80&list=TLPMQMDQwMTlwMjBZBS82eQo0_g&index=1

ПОЛИТИКИ ЗА НАМАЛУВАЊЕ НА СИРОМАШТИЈАТА:

Секоја од овие политики им помага на голем број луѓе да избегнат сиромаштија, но ниту една од нив не е совршена.

1. Закони за минимална плата
2. Социјална помош, додаток за лица со ниски примања, помош за болни и инвалиди.
3. Негативен данок на доход - секое семејство ги пријавува своите приходи пред државата, при што семејствата со високи примања плаќаат данок на тие приходи, додека семејствата со ниски примања добиваат субвенција, со други зборови, плаќаат негативен данок.
4. Трансфери во натура – директна помош во форма на стоки и услуги со цел подигање на животниот стандард на бездомниците.

МАЃЕПСАНИОТ КРУГ НА СИРОМАШТИЈАТА (графикон)

ЧАС бр. 2

	Проблеми со популацијата
Белешка	Возраст: 17-18 географија / теми: урбанизација, населби, население
Професор/ обучувач/ автор	Живила Лаурутиен, виш професор по географија

Тема	Проблемите со популацијата и можностите за социјален бизнис во мојот град
Цели и исходи	1. Учениците користат статистички податоци за да ја опишат распределбата на светската популација на глобално, регионално и локално ниво. 2. Учениците можат да проценат показатели за густината на населението, служејќи се со географски карти на природни ресурси и густина на население. 3. Учениците работат во групи за да ги идентификуваат проблемите со кои се соочува локалното население. 4. Работејќи во групи, учениците смислуваат идеи за социјални претпријатија во нивната област. Учениците ќе научат за распределбата на населението во светот и факторите што ја одредуваат густината на населението. Ќе научат за проблемите со кои се соочуваат локалните жители и за можноста да развијат социјално претпријатие за решавање на постојните проблеми.
Материјал	географски карти, табели со статистички податоци, интернет конекција, мултимедија, маркери и хартија.
Времетраење	45 мин. Забелешка: Подготвениот наставен план е за 45 мин., но може да се продолжи и до 90 минути ако сакате.

План на часот	Етапен опис на часот (Н – професор / У - ученици / П/У - активности)	Вештини	Времетраење (минути)
Поттикнување на ученичката љубопитност	Н – Закачете три листа со зборовите „ДА“, „НЕ“ и „НЕ ЗНАМ“ во различни агли на училницата. Побарајте од учениците да станат. Поставете прашање поврзано со темата на часот.	Способност за критичко мислење, комуникациски вештини, општи компетенции	3
	У - Учениците застануваат во близина на листот хартија што го прикажува нивниот одбран одговор. Поставете 3-4 прашања на овој начин. По последното прашање, прашајте ги учениците што мислат дека ќе биде темата на часот.		2
	П - Го претставува предметот на часот, темите и задачите.		5
	П - Работа во парови. На учениците им се даваат табели со статистички податоци. Ја анализираат распределбата на населението на глобално, регионално и локално ниво.		3

	П - Ги замолува учениците да ги презентираат нивните анализи за распределбата на населението на глобално, регионално и локално ниво. У - По еден доброволец од секој пар ја опишува глобалната, регионалната и локалната дистрибуција на светската популација. Другите парови смеат да дополнуваат информации. П - Бара од учениците да ги сменат партнерите. У - Учениците ги ротираат партнерите. Користат карти на природни ресурси и густина на население во светот и проценуваат показатели на густината на населението. Напишете ги показателите за густина на населението во трудот. Доброволец од секој пар го закачува на ѕидот нивниот лист хартија со показатели за густината на населението. Останатите парови дополнуваат информации. П - Учениците се делат во тимови од по петмина. Секој ученик добива улога (двајца истражувачи, секретар, двајца презентери). У - Секој тим добива хамер и маркери. Ги запишуваат проблемите со кои се соочува локалното население (групно мислење или став извлечен од информации најдени на интернет) на едната страна од хамерот. Од другата страна, групата запишува идеи за социјални претпријатија кои можат да помогнат во решавањето на проблемите со кои се соочува локалното население. Секој тим треба да има минимум три аргументи за да ја објасни идејата за социјално претпријатие или социјална иницијатива на нивната група. У - Секој тим го претставува сработеното. Другите тимови можат да поставуваат прашања и да понудат повеќе идеи.		3 5 12 8
Рефлекс ија и само-оце нување	Евалуација - Организирање на оценките и кумулативно оценување. Спомнете и уважете ги учениците кои биле		4

		активно вклучени.		
		Рефлексција - Користејќи „ДА“, „НЕ“, „НЕ ЗНАМ“ на листови хартија, поставете им ги истите прашања од почетокот на часот. Учениците стојат во близина на листот хартија што соодветствува на нивниот одговор. По секое прашање, прашајте ги учениците дали нивниот одговор е ист со одговорот што го дале на почетокот на часот.		

Час бр. 3

	Белешка	Возраст: 15-16 интегрирана историја / економија
	Професор/ обучувач/ автор	Вајда Јанкениен, методолог за настава по историја Данути Бити, методолог за настава по економија
	Тема	Интегриран час по историја / економија: „Нашето социјално претпријатие“
	Цели и исходи	1 Тимска работа 2 Критичко мислење 3 Објективна анализа на локалната економска состојба.
	Материјал	лаптоп, мултимедијални и печатени материјали, пенкала и моливи.
	Времетраење	90 мин.

	План на часот	Етапен опис на часот (Н – професор / У - ученици / П/У - активности)	Вештини	Времетраење (минути)
	Вовед	- Н ја објаснува целта на лекцијата - У ги повторуваат главните факти и концепти поврзани со првата индустриска револуција - Н ја објаснува моменталната економска состојба во светот и во Литванија. - У се потсетуваат на економските лекции и идејата на социјално претпријатие (СП).	Презентирање на историски, економски и СП концепти	15
	Главна активност	Учениците работат во групи од по четворица или петмина. Им се делат материјали. Разговараат и		30

		создаваат замислено СП во Радвилискис. Оваа интегрирана тема е поделена на две лекции: 1 Прва лекција - тимска работа и создавање СП. 2 Втора лекција - учениците ги презентираат своите имагинарни СП.		
	Завршен дел Рефлексии а и само-оценување	У - го презентираат своето замислено СП П - подготвува прашалник на темата У - го одговараат У - поставуваат прашања околу СП по секоја групна презентација П - ја сумира темата на часот		30 – 40 5

Анекс кон наставниот план за часот бр. 3

Каков вид социјално претпријатие би основале? Објаснете зошто.	
Од каде би добиле пари за да го започнете бизнисот?	
Кои мерки треба да се преземат за да се отпочне (деловни простории, објекти, транспорт, работна сила)?	
Какви трошоци планирате? Колку профит очекувате?	
Потенцијални проблеми и пречки за социјалното претпријатие	

Час бр. 4

Белешка	Возраст: 16-17	историја
Професор/ обучувач/ автор	Вајда Јанкениен, методолог за настава по историја	Данути Бити, методолог за настава по економија
Тема	СП во Литванија моментално	
Цели и исходи	Главната цел на овој интегриран час е учениците подобро да се запознаат со социјалните претпријатија во Литванија. Ќе можат да објаснат дека компаниите не се само за корист и профит, туку можат да служат и за филантропија и донирање.	
Материјал	1 Работа во парови	
Времетраење	45 мин.	

План на часот	Етапен опис на часот (Н – професор / У - ученици / П/У - активности)	Вештини	Времетраење (минути)
Вовед	- Н (историја) ја објаснува целта на денешниот час: СП во Литванија - У – ги повторуваат главните факти и концепти поврзани со првата индустриска револуција во 19 век. - У - Наведете пет главни разлики помеѓу компаниите од првата индустриска револуција и тие денес. Пр: Компании 19 век Компании 21 век 1. 1. 2. 2. 3. 3.	историја, економија	15

	Главна активност	4. 4. 5. 5. Н (економија) накратко ја објаснува ситуацијата со СП во Литванија (Што е тоа СП? Зошто ни требаат СП? итн.). Учениците работат во парови. Добиваат материјали со задачи и користат интернет и нивните мобилни телефони. Го истражуваат логото на СП наведено во материјалот. Одредуваат со каква активност се занимава тоа СП (услуга, производство, итн.).	Подетални информации за СП во Литванија. Учениците можат да ги објаснат разликите помеѓу СП и профитните компании.	20
	Рефлексија и само-оценување	П - ги оценува одговорите на учениците. У - учениците можат да си ги надополнат одговорите едни на други. У - даваат општи заклучоци на темата на овој час. Домашна задача: Пронајдете СП во Радвилискис и направете кратка презентација за него.		10